

FINANSMINISTERIET

Cirkulære om

**Protokollater mv. om arbejdstid
for ledere og lærere ansat ved
de frie grundskoler**

1997

Indhold	Side
Cirkulære	1
I Indledning	1
II Protokollat om arbejdstid for lærere..	1
Dækningsområde	2
Normperioder	2
Opgørelse af arbejdstid	3
Opgørelse af arbejdstid i forbindelse med fratræden i en normperiode	4
Tjenesteplaner	4
Delt tjeneste- og mellemtimer	5
" Tilfældige vikartimer "	6
Fridage	6
Undervisningstimer	7
Vikartimer	7
Overskridelse af det ugentlige og årlige maksimum for U-timer	8
Forberedelsestiden beregning og placering	8
Forberedelsestiden for specialundervisning	10
Lærere der er fyldt 60 år	10
Tid til pædagogisk/administrative opgaver	10
Timepulje pr. lærer	11
Tid til klasselæreren	12
Andre opgaver under Ø-tid	12
Arbejdstidsbestemte tillæg	16
Kosttilsyn	16
Lærere med nedsat arbejdstid	17
III Ledere	19
IV Rammeaftale om forsøg med arbejdstid	20
V Ikrafttræden	20

Protokollat om arbejdstid mv. for lærere ansat ved de frie grundskoler	21
Område	21
Arbejdstid	21
Arbejdets tilrettelæggelse	21
Undervisning (U-tid)	22
Forberedelse mv. (F-tid)	23
Andre opgaver (Ø-tid)	23
Rejsetid mv.	25
Overarbejde	26
Frihedsopsparing ved aften- og nattjeneste	26
Arbejdstidsbestemte tillæg	27
Kostinspektion	28
Særlige bestemmelser for lærere med nedsat arbejdstid	28
Lokalaftaler	28
Ikrafttræden og opsigelse	29
Bilag 1. Klasselærerens arbejdsopgaver	31
Bilag 2. Uddrag af fremsendelsesbrev til Undervisningsministeriet	34
34	33
Bilag 3. Aftale om arbejdstid mv. i forbindelse med	
   kursusdeltagelse	35
Protokollat om arbejdstid mv. for ledere ansat ved de frie grundskoler	38
Rammeaftale om forsøg med arbejdstid for lærere	40

CIRKULÆRE OM PROTOKOLLATER OM ARBEJDS TID MV. FOR LEDERE OG LÆRERE ANSAT VED DE FRIE GRUNDSKOLER

I. Indledning

Hermed følger

- Protokollat af 13. marts 1998 om arbejdstid for lærere ansat ved de frie grundskoler og de private gymnasieskole grundskoleafdelinger,
- Protokollat af 13. marts 1998 om arbejdstid for ledere ansat ved de frie grundskoler.

Endvidere vedlægges

- Rameaftale af 13. marts 1998 om forsøg med arbejdstid for lærere på frie grundskoler, efterskoler samt husholdnings- og håndarbejdsskoler

Arbejdstidsprotokollaterne har virkning fra 1. august 1997 og er revideret som led i fornyelsen pr. 1.4.97 af organisationsaftalen for ledere, lærere og børnehaveklasseledere.

Principperne i arbejdstidsaftalerne gennemgås nedenfor.

II. Protokollat om arbejdstid for lærere

Arbejdet tilrettelægges på skolen inden for de rammer, som er anført i aftalen.

Det er forudsat, at skolens ledelse efter de af skolens bestyrelse afstukne rammer i samarbejde med lærerne foretager planlægningen. Det er endvidere forudsat, at der tages hensyn til skolens opgaver, type, fysiske rammer og arbejdsform samt lærernes muligheder for at tilrettelægge undervisning mv. pædagogisk forsvarligt.

Der skal gives lærernes tillidsrepræsentant mulighed for at gøre sig bekendt med forslag til arbejdsfordeling og tjenesteplaner/skemaer samt ændringer heri.

Ad § 1.

Dækningsområde.

Aftalen omfatter lærere (lærer/overlærer) ansat ved de frie grundskoler og ved de private gymnasiers grundskoleafdelinger samt afdelingsledere ved frie grundskoler med kostafdeling.

Aftalen omfatter endvidere viceskoleinspektører og afdelingsledere, for hvilke skolens bestyrelse for en længere eller kortere periode har truffet beslutning om, at de pågældende skal tillægges mere end 30% af den årlige arbejdstid (1924 timer) til undervisning og forberedelse svarende til 288 timer til undervisning (ekskl. forberedelse). Viceskoleinspektører og afdelingsledere, der er tillagt et lavere antal timers undervisning, er omfattet af aftalen om ledere mv., jf. bemærkningerne i afsnit III.

Det er ved aftalens indgåelse lagt til grund, at lærernes arbejdsopgaver omfatter undervisning ved skolen og pædagogisk/administrative opgaver i forbindelse hermed.

Ad § 2

Normperioder

Læreren har en årlig arbejdstid på 1924 timer (inkl. ferie og fridage). Arbejdsugen er normalt på 37 arbejdstimer. Lærernes arbejdstid planlægges for en periode - normperioden - på grundlag af et timetal svarende til gennemsnitlig 37 timer pr. uge.

Skolens bestyrelse kan efter indstilling fra skolens ledelse fastsætte regler om opdeling af skoleåret i semestre eller andre perioder (normperioder). Er der ikke besluttet andet, er normperioden lig med skoleåret, hvilket også er den længste normperiode, der kan anvendes.

Det er forudsat, at normperioden vælges således, at det er muligt at lægge en fast plan for perioden.

Ad § 3.

Opgørelse af arbejdstiden

Når en normperiode er afsluttet, opgøres arbejdstiden. Ved opgørelsen sammenlægges:

1) U-tiden, jf. § 6

- Antallet af undervisningstimer efter det for normperioden gældende skema, herunder den forholdsmæssige del af eventuelle vikartimer efter § 6, stk. 3.
- Undervisningstimer varetaget, medens læreren står til rådighed og i mellemtimer.
- Tilfældige vikartimer og andre omlagte undervisningstimer.

2) F-tiden, jf. § 7

- Mindst 75% af forberedelsestiden beregnet i forhold til den opgjorte U-tid.
- Supplerende forberedelsestid for specialundervisning beregnet i forhold til den opgjorte U-tid varetaget i specialklasser i medfør af § 7, stk. 3.
- For lærere, der er fyldt 60 år, medregnes yderligere tid beregnet i forhold til den opgjorte U-tid i medfør af § 7, stk. 4.
- 7,4 time pr. dag, der er afviklet i normperioden i medfør af § 7, stk. 2. I skoleårets sidste normperiode kan 1 dag medregnes med et mindre timetal eller der medregnes de eventuelle overskydende timer.

3) Ø-tiden, jf. § 8

- En forholdsmæssig del af de 100 timer.
- En forholdsmæssig del af tiden til klasselærere.
- Den opgjorte Ø-tid i henhold til tjenesteplanen (konkret optalt), herunder rådighedstimer og mellemtimer i normperioden, der ikke medregnes som U-tid, og tilsynstimer i forbindelse med arbejde med kostelever.
- Tilfældig forlængelse ud over 15 min. af ordinær tjeneste.

- Fravær på grund af sygdom og andet lovligt forfald, der ikke er medregnet efter tjenesteplanen/skemaet, jf. § 9.
- Feriedage og søgnehellidage, jf. § 9.
- Rejsetid og arbejdsfrit ophold mv., jf. §§ 10 - 11.
- Afspadsering af overarbejde udført i en tidligere normperiode, jf. § 12, stk. 2.
- Frihedsopsparing efter § 13.
- Kombinationsbeskæftigelse, der efter konkret ansøgning er godkendt af Undervisningsministeriet.

Opgørelse af arbejdstid i forbindelse med fratræden i en normperiode

Såfremt en lærer fratræder sin stilling i en normperiode, opgøres arbejdstiden som ovenfor anført. Med hensyn til forberedelsestiden, jf. § 7, indregnes denne dog fuldt ud i tilknytning til den udløsende undervisningstid. Uanset bestemmelserne i ad § 7 indgår tid (F-dage), der er afviklet i henhold til § 7, stk. 2, i den sidste arbejdstidsopgørelse med 0 timer pr. dag. En eventuel saldo vedrørende tid til F-dage som er overført fra en tidligere normperiode, jf. § 7, stk. 2, tillægges arbejdstidsopgørelsen.

Den således opgjorte arbejdstid sammenholdes med en norm, der beregnes fra normperiodens start til fratrædelsestidspunktet på grundlag af 37 timer pr. uge (svarende til 7,4 timer pr. arbejdsdag).

Viser opgørelsen, at læreren har haft overarbejde, honoreres disse timer efter reglerne i § 12. Hvis opgørelsen viser, at læreren har haft undertid, foretages der ingen regulering af lærerens løn.

Ad § 4.

Tjenesteplaner

Aftalen forudsætter, at der udarbejdes en tjenesteplan for lærerne, der bl.a. skal indeholde skemaet over undervisningstimerne i perioden, således at lærerne til stadighed er orienteret om undervisningens og andre planlagte opgavers beliggenhed mindst 4 uger forud. Der er mulighed for at fastlægge undervisning efter et skema gældende for en længere periode, selvom der i

henhold til tjenesteplanen er regnet med, at lærerne skal varetage andet arbejde end undervisning på enkelte dage i perioden, f.eks. deltagelse i lejrskole eller afholdelse af eksamen, jf. bemærkningerne hertil.

Lærernes tjenesteplaner bør kun undtagelsesvis ændres i normperioden, og i givet fald med et passende varsel. Hvis der ændres i tjenesteplanen for så vidt angår møde- og/eller sluttidspunkt med et kortere varsel end 4 døgn ydes en godtgørelse, jf. § 15, stk. 2 og 3.

Tilfældig forlængelse af den planlagte tjeneste (f.eks., hvor et forældremøde varer længere end planlagt) anses ikke for at være omlagt tjeneste, men medregnes i opgørelsen af arbejdstiden, for så vidt overskridelsen udgør mere end 15 minutter.

Ved omlagt tjeneste forstås ændring af start- og/eller sluttidspunkt i forhold til tjenesteplanen, der medfører, at læreren skal være i tjeneste på tidspunkter, hvor pågældende ifølge tjenesteplanen havde fri.

Ved ekstratjeneste forstås tjeneste, der er varslet med mindre end 24 timer, og som placeres uden tidsmæssig sammenhæng med den øvrige tjeneste.

Delt tjeneste og mellemtimer

Den daglige tjeneste skal tilstræbes at være samlet, men kan deles i 2 dele. Dette kan indtil 20 gange årlig fraviges i forbindelse med afholdelse af møder og kulturelle arrangementer mv., som er tilrettelagt om aftenen af hensyn til deltagelse af personer, der ikke er tilknyttet skolen.

Til lærere, hvor tjenesten således bliver 3-delt, ydes en godtgørelse, jf. § 14, ligesom sådanne dage skal medregnes i arbejdstidsopgørelsen med mindst 7,4 timer.

Ved mellemtimer forstås tid efter tjenesteplanen/skemaet, hvor læreren varetager undervisning på samme skole både før og efter. Mellemtimer medregnes som Ø-tid og opgøres som tidsrummet fra afslutningen af den

foregående lektion og indtil begyndelsen af pausen forud for den efterfølgende lektion.

Læreren er efter skolelederens nærmere bestemmelse forpligtet til at varetage vikartimer eller udføre "andre opgaver". Varetager læreren vikarbejde i mellemtimer, medregnes disse ved opgørelsen af arbejdstiden som undervisningstid (§ 6) med forberedelse mv. i medfør af § 7.

Mellemtimer skal så vidt muligt undgås, men anses ikke for at være delt tjeneste.

"Tilfældige vikartimer"

En lærer er som hidtil forpligtet til at varetage "tilfældige vikartimer" uden for mellemtimer og uden for en eventuel timeramme til vikartimer, jf. § 6, stk. 3.

Varetager læreren sådanne tilfældige vikartimer, medregnes disse timer som undervisningstimer. Gives der ikke et varsel på mindst 4 døgn, ydes der en godtgørelse for omlagt tjeneste, jf. § 15, stk. 2 og 3.

Ad § 5.

Fridage

Arbejdet tilrettelægges normalt på hverdage mandag til fredag. Hvis der tilrettelægges arbejde på lørdage, søndage eller helligdage, f.eks. i forbindelse med særligt tilrettelagt undervisning, lejrskole eller lignende, gives der et tilsvarende antal erstatningsfridage i samme normperiode. Bestemmelserne skal sikre læreren et antal fridage årligt svarende til det årlige antal fridage, der tilkommer statens tjenestemænd.

Aftalen giver mulighed for, at læreren frivilligt påtager sig kortvarig tjeneste på en fridag til løsning af opgaver, der er uopsættelige.

En erstatningsfridag indgår i arbejdstidsopgørelsen med det antal timer, som den inddragede fridag ville have talt i arbejdstidsopgørelsen, hvis den ikke var blevet inddraget. Det betyder, at erstatningsfridagen tæller 0 timer, hvis

---

der har været arbejde på en lørdag eller søndag, men 7,4 time ved arbejde på en helligdag, f.eks. skærtorsdag.

Ad § 6.

Undervisningstimerne (U-tid)

Der er ikke med aftalen taget stilling til lektionslængden, der fastsættes af ledelsen. Hvor det er pædagogisk begrundet, kan der fastsættes en anden lektionslængde end 45 minutter. Lektionslængden bør normalt ikke være mindre end 30 minutter.

750 timer til undervisning årligt svarer til 1000 lektioner á 45 minutter.

21 timer til undervisning ugentlig svarer til 28 lektioner á 45 minutter.

Det er forudsat, at der ikke planlægges med et højere timetal (bortset fra mindre afvigelser af skemamæssige årsager).

Vikartimer

Aftalen giver mulighed for, at skolens ledelse og en lærer kan aftale, at læreren er til rådighed til varetagelse af vikartimer i op til 50 U-timer pr. arbejdsår. Timerne anføres ikke på tjenesteplanen, og læreren er forpligtet til inden for den aftalte timemængde at udføre vikararbejde. Vikararbejdet varsles i så god tid, det er muligt. Læreren har dog ikke krav på det i § 4, stk. 5 anførte varsel og modtager ikke godtgørelse efter reglerne i § 15, stk. 2.

Vikartimerne placeres så vidt muligt i sammenhæng med skemalagt arbejde. Eventuelle mellemtimer i forbindelse med vikararbejde betragtes som udgangspunkt som delt tjeneste. Timerne medregnes da ikke ved normperiodeopgørelsen, og læreren har ikke pligt til at være til stede på skolen. Hvis lærerens tilstedeværelse ønskes, medregnes mellemtimerne som Ø-tid i normperiodeopgørelsen.

De 50 U-timer kan fraviges ved lokal aftale i henhold til § 19.

Overskridelse af det ugentlige og årlige maksimum for U-timer

Hvis det fastsatte ugentlige henholdsvis årlige maksimale undervisningstimetotal overskrides, tilkommer der læreren en kontant godtgørelse, jf. § 15, stk. 1 og 3, henholdsvis § 16.

Opgørelse af undervisningstimer sker efter skemaet, som indgår i tjenesteplanen. Vikartimer tillagt efter § 6, stk. 3, medregnes i årsopgørelsen med det aftalte timetal. Desuden medregnes undervisningstimer varetaget i mellemtimer og som omlagte timer f.eks. tilfældige vikartimer.

Ad § 7.**Forberedelsestidens beregning og placering (F-tid)**

For hver 60 minutter, der er afsat til undervisning, ydes der læreren 60 minutter til forberedelse mv.

Lærerens tid til forberedelse beregnes på grundlag af antallet af undervisningstimer på lærerens tjenesteplan for den pågældende normperiode, jf. bemærkningerne til § 6.

Forberedelsestiden er fastsat som et gennemsnit for den tid, der medgår til:

- 0- Forberedelse og efterbehandling af konkrete undervisningsforløb og planlægning af undervisningsforløb.
- Opgaverettelse.
- Pauser (frikvarter).

Det er forudsat, at den enkelte lærer selv tilrettelægger forberedelse og efterbehandling af undervisning og anvender den fornødne tid hertil.

Det er endvidere forudsat, at forberedelsen kan finde sted på skolen eller uden for denne, ligesom flere lærere kan aftale, at forberedelsen eller en del af denne sker i samarbejde. Såfremt det er nødvendigt af hensyn til tilrettelæggelsen af den ønskede undervisning, at forberedelse sker fælles - og dette ikke kan opnås ved aftale - kan skolens ledelse fastlægge en mindre del af forberedelsestiden til fælles forberedelse.

Når skolens ledelse fastlægger fælles forberedelse, kan forberedelsen ikke placeres på dage, hvor der ikke er planlagt anden tjeneste.

Forberedelse mv. finder sted uden for den i tjenesteplanen fastlagte tid.

Den tid, der konkret anvendes til forberedelse, tælles ikke op, men anses for medgået til de anførte formål.

Lærere med et betydeligt undervisningsomfang kan have behov for at løse en del af de opgaver, som er dækket af forberedelsestiden i tidsmæssig sammenhæng.

Hvis ledelsen eller læreren finder det hensigtsmæssigt, tilrettelægges tjenesten derfor således, at op til 25% af den tid, der er afsat til forberedelse mv., samles i perioder af mindst 2 sammenhængende dage (mandag - fredag), hvor der ikke er planlagt anden tjeneste. I forbindelse med søgnehellidage kan dagene dog gives enkeltvis.

Sådanne dage medregnes med 7,4 timer pr. dag i de(n) normperiode(r) inden for opgørelsesåret, hvor de er placeret. 1 dag årligt kan medregnes med et mindre timetal (resttimetallet).

Den enkelte lærer har ikke krav på at få afsat mere end 20 sådanne dage i opgørelsesåret. Placeringen fastlægges af ledelsen efter drøftelse med læreren.

25% af forberedelsestiden til 592 undervisningstimer årligt svarer til 20 dage. Varetages et højere undervisningstimetal vælges en tilsvarende lavere procentandel. Eventuelle overskydende timer indregnes i opgørelsesårets sidste normperiode.

I øvrigt medregnes den tid, der er afsat til forberedelse mv., i den normperiode, hvor undervisningen er placeret.

Ved fastsættelsen af forberedelsestiden efter § 7, stk. 1, er det forudsat, at skolens samlede, daglige frikvarterslængde ikke overstiger 85 minutter. Ved den samlede daglige frikvarterslængde forstås alle frikvarterer, herunder spisepause samt tilsyn med eleverne før skoletid. Læreren har fortsat pligt til at føre tilsyn med eleverne i den tid, der naturligt medgår til, at eleverne kan forlade skolen efter endt undervisning. Den hertil medgåede tid betragtes ikke som frikvarter.

Forberedelsestiden ved specialundervisning

For lærere, der varetager specialundervisning i særlige klasser eller andre enheder svarende til klasser, skal der i forberedelsestiden yderligere medregnes 15 minutter, således at forberedelsestiden for hver times undervisning af den art bliver 75 minutter (inkl. frikvarter).

Lærere, der er fyldt 60 år

Tiden efter § 7, stk. 4, kan tidligst medregnes fra begyndelsen af den normperiode, hvori læreren fylder 60 år.

Lærere, der får medregnet yderligere tid efter § 7, stk. 4, kan ikke få overtidsbetaling. Hvis normen overskrides, afspadsres de overskydende timer i forholdet 1:1. Eventuelt overarbejde fra normperioden før det fyldte 60. år vederlægges dog efter de almindelige regler.

Ad § 8.

Tid til pædagogisk/administrative opgaver (Ø-tid)

Det er forudsat, at skolens bestyrelse efter indstilling fra skolens ledelse fastsætter omfanget af de ressourcer, der er til rådighed til løsning af pædagogisk/administrative opgaver (Ø-tid).

Af den samlede udmeldte pulje (Ø-tid) til pædagogisk/administrative opgaver fordeles forlods 100 timer årligt til hver lærer samt 80 timer årligt til klasselærere. Den afsatte tid medgår til varetagelse af de nedenfor nævnte opgaver.

Timepulje pr. lærer

Hver lærer tildeles 100 timer årligt til varetagelse af følgende opgaver:

- Uforudsete og uforudsigelige arbejdsopgaver i tilknytning til undervisningen
- Forberedelse af mødevirksomhed, f.eks. forældremøder og møder i det rådgivende organ
- Prøver og eksaminer
- Deltagelse i det rådgivende organ, herunder deltagelse i eventuelle underudvalg og arbejdsgrupper.

Uforudsete og uforudsigelige arbejdsopgaver i tilknytning til undervisning omfatter bl.a. ikke på forhånd tilrettelagte aktiviteter, spontane forældrehenvendelser og pludseligt opståede sociale opgaver.

Læreren er forpligtet til at medvirke ved gennemførelse af prøver og eksamen, både som eksaminator, tilsynsførende og som censor efter hidtidig praksis. Med hidtidig praksis menes, at lærerens skema videreføres uændret i prøveperioden, det vil sige fra elevernes sidste skoledag til og med skoleårets sidste almindelige skoledag. I denne periode skal læreren læse de timer, hvor eleverne ikke er til prøve, afholde prøver, være censor både internt og eksternt og stå til rådighed som vikar i de timer, som ellers skulle være læst som undervisningstimer for de elever, der er til prøve.

Dersom der på en skole er enighed om, at en anden praksis har været gældende, kan denne anden praksis beskrives efter reglerne i § 19 om lokalaftaler.

Ved skoler, hvor prøve i projektopgave efter 9. og 10. klasse indgår, afsættes den fornødne tid hertil.

Den anvendte tid til ovennævnte opgaver tælles ikke op, men anses for medgået til de anførte formål.

Prøver/eksamen og møder i det rådgivende organ indgår ikke i tjenesteplanen, men læreren skal på anden måde gives meddelelse herom så tidligt som muligt.

Ved "deltagelse i det rådgivende organ" forstås deltagelse i møder i det forum, skolens bestyrelse har fastsat med henblik på at indhente lærergruppens rådgivning (svarende til den funktion pædagogisk råd i folkeskolen varetager). Forpligtelsen omfatter tillige deltagelse i eventuelle underudvalg og arbejdsgrupper, som det rådgivende organ nedsætter.

Hvis en lærer er valgt til mødeleder for det rådgivende organ, regnes mødeforberedelse og deltagelse i det rådgivende organs møder som en del af de 100 timer.

Hvis der på skolelederens foranledning forud for møderne i det rådgivende organ og/eller efterfølgende finder en drøftelse sted mellem skoleledelsen og mødelederen om mødernes dagsorden, tilrettelæggelse, afvikling o.l. medregnes den hertil medgåede tid dog som Ø-tid ud over de 100 timer.

Tid til klasselæreren

Det er forudsat, at den enkelte lærer selv tilrettelægger sit arbejde som klasselærer. Dette afskærer ikke lederen fra at udøve den almindelige ret til at lede og fordele arbejdet.

Timerne tælles ikke op, men anses for medgået til det anførte formål.

Timerne kan fordeles på flere lærere, såfremt skolens ledelse har truffet beslutning om at fordele klasselæreropgaverne for én klasse på flere lærere.

Ved dimensioneringen af klasselærerfunktionen på 80 timer er forudsat, at funktionen på skolen blandt andet omfatter de i *bilag 1* til aftalen nævnte arbejdsopgaver. Det bemærkes, at der kan indgås lokale aftaler om anden dimensionering af funktionen inden for rammerne af bestemmelserne i §8, stk. 3A og B.

Andre opgaver under Ø-tid

Arbejdsopgaverne fordeles og styres af skolens ledelse og den anvendte tid optælles konkret.

I den forbindelse kan skolens ledelse afsætte et bestemt timetal, som læreren har til rådighed til løsning af en opgave. Det forudsættes, at der er et hensigtsmæssigt forhold mellem tildelte opgaver og den tid, læreren har til rådighed til varetagelse af arbejdet, således at opgaverne kan løses inden for den hertil afsatte tid.

Der kan ved lokalaftale indgås aftale om at indregne arbejdstiden med et gennemsnitligt antal timer pr. uge i normperioden, jf. § 19, stk. 2, i stedet for at optælle tiden konkret.

Arbejdsopgaverne kan fordeles over hele året og er principielt omfattet af de almindelige bestemmelser for arbejdstilrettelæggelsen. Tid til særlige hverv og opgaver fastsættes af skolens bestyrelse efter indstilling fra skolens ledelse.

De arbejdsopgaver, der indregnes i lærernes arbejdstid som Ø-timer, omfatter bl.a.:

- Planlagt forældresamarbejde.
- Samarbejde med social- og sundhedsvæsenet om elever, som læreren underviser. Spontant og akut opståede problemer medregnes dog ikke, da timerne indgår i "de 100 timer", jf. § 8, stk. 2.
- Deltagelse i tilrettelagte møder med skolepædagoger og andre medarbejdere.
- Deltagelse i udvalg og lignende.
- Varetagelse af ledelsesopgaver.
- Varetagelse af særlige funktioner.
- Tilsyn med samlinger mm. (de hidtidige "honoraropgaver").
- Varetagelse af særlige hverv, herunder tillidshverv.
- Deltagelse i lejrskoler, hytteture og lignende.
- Deltagelse i ekskursioner og udflugter.
- Deltagelse i pædagogiske dage.
- Deltagelse i efteruddannelse.
- Læremøder, som ikke henhører under § 8, stk. 2, f.eks. lærerforsamlinger ved de private gymnasiers grundskoleafdelinger.
- Tilsyn med kostelever.

Den anførte opregning af aktiviteter, der indgår i Ø-timerne, er ikke udtømmende.

Det forudsættes, at der i tjenesteplanen til den enkelte lærer afsættes et passende timetal til forældresamarbejde og socialpædagogiske opgaver bortset fra tid til varetagelse af klasselærerfunktionen. For lærere, der varetager specialundervisning, tages der endvidere højde for det fornødne samarbejde med andre lærere, skolepsykologisk rådgivning og/eller kommunale medarbejdere og lignende.

Det er forudsat, at de tidligere honoraropgaver er en tjenestepligt. Den eksisterende gårdvagtordning forudsættes opretholdt, dvs. det er en kollektiv forpligtelse for læreren at varetage tilsynet i frikvarter mv., men pålægges gårdvagterne en eller nogle få lærere, udbetales der honorar som hidtil. Alle øvrige "honoraropgaver" opgøres i tid, som indregnes i opgørelsen som Ø-timer.

Deltagelse i godkendt efter- og videreuddannelse følger reglerne i aftale om statens ansattes deltagelse i kursus, jf. bilag, idet opgørelse af rejsetid og kursustid, samt tildeling af fridage - aftalens §§ 5 og 6 - følger nærværende aftales regler.

Pædagogiske dage medregnes med den faktisk medgåede tid. Pædagogiske dage i weekender medregnes dog med mindst 5 timer pr. dag.

Det er skolens bestyrelse, der efter indstilling fra skolens ledelse fastsætter det tidsforbrug, der er til rådighed for varetagelse af funktionen/opgaven eller det særlige hverv. Skolens bestyrelse kan endvidere efter indstilling fra skolens ledelse fastsætte retningslinier for funktionen/opgaven/hvervet. Det forudsættes, at der er overensstemmelse mellem tiden og det arbejde, der forventes udført. Læreren skal ved planlægning af arbejdet fordele dette over normperioden under en rimelig hensyntagen til opgavernes relevans og den afsatte tid.

Ad § 8 A.

Opmærksomheden henledes på, at dér ved skoleårets start for hver skole skal fastsættes et Ø-timetal, der ekskl.:

- tid til ledelse
  - ferie og søgnehellidage, jf. § 9
  - afspadsering og anden undervisningsvirksomhed, jf. § 9
  - rejsetid og arbejdsfrie ophold mv., jf. §§ 10 og 11 i forbindelse med undervisningsopgaver
  - opsparring af overarbejde udført i en tidligere normperiode, jf. § 12, stk. 2
  - frihedsopsparing efter § 13,
- mindst skal udgøre 50 % af det planlagte undervisningstimetal ekskl. vikartimer.

De opgaver, der varetages af ledere omfattet af protokollat om arbejdstid mv. for ledere ved de frie grundskoler, indgår ikke i opgørelsen.

Ad § 8 A, stk. 2.

Der er ikke med formuleringen af bestemmelsen sket ændringer i beregningen af minimumstimetallet i Ø-opgaver for skoler med et elevfaktortotal på under 1,00.

Ad § 8 B.

Det er forudsat, at aktiviteten har et undervisningsmæssigt formål.

Ad § 8 C.

Der regnes forholdsmæssigt afrundet opad til hele timer.

Ad § 9.

Ved lovligt fravær (f.eks. sygdom) af mindst 4 ugers varighed anses en forholdsmæssig del af timetallet for de arbejdsopgaver, der ikke indgår i tjenesteplanen, for at være afviklet under fraværsperioden.

Den lærer, der selv tilrettelægger den tid, ledelsen har afsat til arbejdsopgaven, er således ikke forpligtet til at varetage disse timer på et senere tidspunkt.

Ad § 12.

Erstatningsfriheden skal - medmindre der indgås lokalaftale efter § 12, stk. 4 og 5 - gives i den efterfølgende normperiode.

Ikke afviklet overarbejde kan som hidtil konverteres til omsorgsdage, jf. bestemmelserne i fællesoverenskomstens § 13.

Ad § 14.

Arbejdstidsbestemte tillæg

Natpenge mv. efter § 14 udbetales alene for den arbejdstid, der er omfattet af tjenesteplanen eller i øvrigt er godkendt. Natpenge mv. udbetales således ikke for tid til forberedelse mv. efter § 7, stk. 1, 3 og 4.

Ad § 15.

Ved særlig tilrettelagt undervisning som f.eks. i en featureuge vil en lærer kunne tilrettelægges med mere end 21 timer til undervisning, uden at der skal betales godtgørelse. Det er forudsat, at en sådan tilrettelæggelse kun omfatter enkeltstående uger.

Ad § 17.

Kosttilsyn

Lærere ansat ved grundskoler med kostafdeling har pligt til deltage i tilsynet med kosteleverne.

Lærere kan højst tillægges tilsyn svarende til halvdelen af det årlige arbejdstimetal for en fuldtidsansat. Med lærerens accept kan der tillægges tilsyn i mere end halvdelen af det årlige arbejdstimetal for en fuldtidsbeskæftiget. For afdelingsledere ansat bl.a. til at varetage dette arbejde, gælder begrænsningen ikke.

Ved tilkald af mere end ½ times varighed af rådighedsvagten, medregnes den faktisk medgåede tid som arbejdstimer. Afbrydelse af rådighedsvagten er ikke delt tjeneste og således ikke omfattet af bestemmelserne i § 4.

Ad § 18.

Lærere med nedsat arbejdstid

For lærere med nedsat arbejdstid nedsættes normen vedrørende arbejdstid og lønnen forholdsmæssigt. Sygedage, dage afsat til forberedelse (§ 7, stk. 2) mv. og søgnehellidage medregnes i arbejdstidsopgørelsen med et forholdsmæssigt timetal, ligesom det årlige timetal til undervisning nedsættes forholdsmæssigt.

I det i § 8, stk. 2, nævnte timetal, kan der foretages en nedsættelse, der er mindre end forholdsmæssig, idet der kan tages hensyn til, at deltagelse i det rådgivende organ ikke påvirkes af beskæftigelsesgraden.

Eventuel midlertidig merbeskæftigelse for lærere med nedsat tjenestetid godtgøres med frihed af samme varighed eller normal timeløn.

Det er forudsat, at der ved merbeskæftigelse af fastere karakter foretages en ændring af lærernes beskæftigelsesgrad (evt. tidsbegrænset). Pensionsalderoptjeningen beregnes på grundlag af den højere beskæftigelsesgrad.

Såfremt arbejdets samlede omfang ved normperiodens udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, anvendes reglerne i § 12, stk. 2.

Ad § 19, stk. 1.

Der er enighed om, at lokalaftaler i henhold til § 19, stk. 1, skal indgås inden for de nedenfor angivne rammer:

1. Arbejdstiden i en normperiode beregnes på grundlag af 7,4 timer pr. dag. Den årlige arbejdstid udgør 1924 timer.
2. De generelt fastsatte varsler, takster og arbejdstidsopgørelser mv., der knytter sig til arbejdets tilrettelæggelse, arbejde på ubekvemme tidspunk-

ter og opsparring af frihed ved aften- og natarbejde kan ikke ændres, jf. dog punkt 3.

3. Der kan aftales faste tillæg eller fast tid, der i fuldt omfang eller i begrænset omfang kan ydes som kompensation for bortfald af bestemmelserne om rejsetid mv., frihedsopsparring ved aften- og nattjeneste, arbejdstidsbestemte tillæg og godtgørelse for overskridelse af ugenorm og varsler herom.
4. Der er mulighed for lokalt at indgå aftale om en frikvarterstlængde på mere end 85 minutter.

Ad § 19, stk. 2.

Der er efter aftalens § 19, stk. 2, mulighed for at indgå lokalafale om, at særlige hverv og opgaver indregnes i arbejdstiden med et gennemsnitligt antal timer pr. uge i normperioden ("akkord"). Disse timer indgår ikke i tjenesteplanen. Der kan i forbindelse med aftalens indgåelse træffes beslutning om, i hvilket omfang arbejdsopgaven skal udføres på skolen, f.eks. i forbindelse med træffetid.

Det er forudsat, at der er et hensigtsmæssigt forhold mellem den tid, der afsættes ved indgåelse af lokalafale og den tildelte opgave.

Det er endvidere muligt lokalt at aftale fravigelse fra de centralt fastsatte regler om lejrskole mv.

Parterne kan endelig indgå aftale om supplerende eller fravigelse af aftale om arbejdstid mv. i forbindelse med kursusdeltagelse (bilag), jf. aftalens § 7.

Ad § 19, stk 3.

Lokalafalter kan udformes således:

- at aftalen med et givet varsel kan opsiges til udløb og herefter anses for bortfaldet, eller således,
- at aftalen løber videre, indtil aftale om endelig bortfald eller fornyelse er indgået. Dette gælder også i varslingsperioden.

Parterne vælger selv aftaleform i det konkrete tilfælde ud fra en vurdering af, hvad der i den konkrete situation skønnes mest hensigtsmæssigt.

III. Protokollat om arbejdstid for ledere

Aftalen omfatter samtlige ledere ved frie skoler, bortset fra viceskoleinspektører/viceforstandere og afdelingsledere, der på grund af undervisningsomfanget er omfattet af arbejdstidsprotokollatet for lærere. Endvidere er afdelingsledere ved kostafdelinger undtaget fra protokollatet.

Ved eventuelt merarbejde anvendes aftale om godtgørelse til tjenestemænd uden højeste arbejdstid. Tilsvarende gælder for afdelingsledere, bortset fra afdelingsledere ved kostafdelinger.

Viceskoleinspektører og afdelingsledere, der pålægges at undervise i mere end 30 % af den samlede arbejdstid (svarende til 288 årlig undervisningstimer ekskl. forberedelse), følger arbejdstidsbestemmelserne for lærere.

Det er forudsat, at skoleledere, viceskoleinspektører og afdelingsledere er kvalificeret til at undervise.

Der er ikke ved aftalen truffet beslutning om anvendelse af dele af den samlede arbejdstid til bestemte formål.

Skolens bestyrelse kan således fremover disponere over ledernes samlede arbejdstid i overensstemmelse med stillingernes indhold og karakter. I arbejdstiden kan som hidtil indgå undervisningsopgaver.

Selvom der ikke er fastsat undervisningsforpligtelse, har de af aftalen omfattede ledere ret til at undervise.

Det har været parternes forudsætning, at der ikke pålægges lederne at undervise i videre omfang end hidtil.

En fastsat undervisningsforpligtelse kan opfyldes som et gennemsnit over flere år.

Ved viceskoleinspektørers og afdelingslederes overgang fra arbejdstidsreglerne for lærere til arbejdstidsreglerne for ledere m.fl. vederlægges eventuelt opgjort overarbejde efter reglerne om overarbejdsbetaling i aftalen om arbejdstid for lærere.

IV. Rammeaftale om forsøg med arbejdstid for lærere

Rammeaftalen om forsøg med arbejdstid for lærere har til formål at give de lokale parter ændrede muligheder for en mere fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse, der løbende kan tilpasses den enkelte skoles målsætninger og pædagogiske prioriteringer, herunder organisering af undervisningen og valg af undervisningsformer. Der gøres opmærksom på, at lokale aftaler om forsøg med arbejdstidsaftalen skal kunne godkendes af henholdsvis Undervisningsministeriet og den forhandlingsberettigede organisation.

V. Ikrafttræden

Dette cirkulære har virkning fra 1. august 1997 og erstatter cirkulære af 7. juni 1996 om aftaler om arbejdstid mv. for ledere og lærere ansat ved de frie grundskoler.

Finansministeriet

Den

P.M.V.

E.B.

Mogens Esmarch

Protokollat til organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere

OM ARBEJDSSTID MV. FOR LÆRERE ANSAT VED DE FRIE GRUNDSKOLER

Område

§ 1. Protokollatet omfatter lærere og afdelingsledere ved kostafdelinger ved de frie grundskoler og de private gymnasiers grundskoleafdelinger.

Stk. 2. Protokollatet omfatter endvidere viceskoleinspektører og øvrige afdelingsledere, der er tillagt mere end 30 % af den årlige arbejdstid til undervisning og forberedelse.

Arbejdstid

§ 2. Den årlige arbejdstid udgør 1924 timer, inkl. ferie og fridage.

Stk. 2. Arbejdstiden fastsættes for en periode (normperioden) på grundlag af et timetal svarende til gennemsnitlig 37 timer pr. uge.

§ 3. Ved arbejdstid forstås undervisningstimer (U-tid), jf. § 6, forberedelsestid (F-tid), jf. § 7, og tid til andre opgaver (Ø-tid), jf. §§ 8, 9, 10, 11, 12, stk. 2, og § 13.

Arbejdets tilrettelæggelse

§ 4. For hver normperiode udarbejdes en tjenesteplan (skema) for den enkelte lærer.

Stk. 2. Den daglige tjeneste skal så vidt muligt være samlet og kan ikke deles i mere end 2 dele.

Stk. 3. Ved mødevirksomhed, kulturelle arrangementer og lignende, hvor kontakten til andre persongrupper gør det hensigtsmæssigt, at dette arbejde lægges i aftentimerne, kan tjenesten indtil 20 gange årligt deles i 3 dele.

Stk. 4. 3-delt tjeneste indgår i arbejdstidsopgørelsen med den faktisk udførte tjeneste, dog mindst 7,4 timer.

Stk. 5. Orientering om ændringer i tjenesteplanen (omlagt tjeneste) skal gives så tidligt som muligt og normalt ikke med et varsel på mindre end 4 døgn, jf. § 15.

Stk. 6. Hvis læreren tilkaldes til ekstratjeneste med varsel på mindre end 24 timer, indgår denne i arbejdstidsopgørelsen med mindst 3 timer.

§ 5. Tjenesten tilrettelægges normalt på hverdage, mandag til fredag.

Stk. 2. Ved tjeneste på lørdage, søndage eller helligdage gives et tilsvarende antal erstatningsfridage i samme normperiode.

Stk. 3. En lærer kan efter aftale frivilligt påtage sig kortvarig tjeneste på en fridag, uden at denne betragtes som bortfaldet. I sådanne tilfælde ydes der læreren en betaling beregnet efter satsen for overarbejdsbetaling på udbetalingstidspunktet.

Undervisning (U-tid)

§ 6. Læreren kan normalt højst tillægges 750 timer årligt til undervisning.

Stk. 2. Læreren kan normalt højst tillægges 21 timer ugentlig til undervisning.

Stk. 3. Efter aftale mellem skolens ledelse og en lærer, kan en lærer i op til 50 U-timer årligt være til rådighed for vikararbejde uden det i § 4, stk. 5, nævnte varsel. De 50 U-timer kan fraviges ved lokalaftale i henhold til § 19.

Forberedelse mv. (F-tid)

§ 7. Forberedelsesfaktoren fastsættes forholdsmæssigt i forhold til undervisningstiden med faktoren 1:1, således at der for hver undervisningstime af 60 minutters varighed medregnes 60 minutter til forberedelse mv.

Stk. 2. Indtil 1/4 af den i stk. 1 nævnte tid til forberedelse kan indgå i tjenesteplanen i en foregående og/eller efterfølgende normperiode i opgørelsesåret som dage, hvor der ikke er planlagt anden tjeneste.

Stk. 3. For lærere, der varetager specialundervisning i særlige klasser, medregnes for hver 60 minutters undervisning af denne art yderligere 15 minutter ud over det i stk. 1 fastsatte.

Stk. 4. For lærere, der er fyldt 60 år, og som anmoder herom, medregnes for hver 60 minutters undervisning yderligere 25 minutter ud over det i stk. 1 og 3 fastsatte. Arbejdstimer udover den for normperioden fastsatte arbejdstid, jf. § 2, stk. 2, afspadseres som nævnt i § 12. stk. 3-5, dog uden tillæg på 50 %.

Andre opgaver (Ø-tid)

§ 8. Ud over undervisningen og den dertil knyttede forberedelse mv. kan læreren pålægges at deltage i eller medvirke til løsning af pædagogisk/administrative opgaver og/eller særlige hverv i tilknytning til skolens virksomhed. Skolens bestyrelse fastsætter efter indstilling fra skolens ledelse det årlige antal timer, skolen kan anvende til de nævnte opgaver mv.

Stk. 2. Til hver lærer afsættes 100 timer årligt til varetagelse af følgende opgaver, hvis tidsmæssige omfang ikke kan opgøres konkret:

- Uforudsete og uforudsigelige arbejdsopgaver i tilknytning til undervisningen.
- Forberedelse af mødevirksomhed, f.eks. forældremøder, møder i det rådgivende organ mv.
- Prøver og eksaminer.

- Deltagelse i det rådgivende organ, herunder deltagelse i eventuelle underudvalg og arbejdsgrupper.

Stk. 3. Til varetagelse af funktionen som klasselærer afsættes 80 timer årligt.

Stk. 3 A. Hvis skolen definerer klasselærerarbejdet væsentlig anderledes, end det fremgår af *bilag 1*, klasselærerens arbejdsopgaver, kan klasselærer-puljen fraviges ved lokal aftale efter reglerne i § 19, dog ikke under 65 timer.

Stk. 3 B. Beslutter skolens ledelse, at de i bilag 1 nævnte opgaver kun indgår i et vist omfang i klasselærerfunktionen, indgås lokal aftale i intervallet mellem 80 timer og 65 timer efter reglerne i § 19.

Stk. 4. For den enkelte lærer indregnes de i stk. 2, 3, 3 A og 3 B nævnte timetal med en forholdsmæssig del i hver normperiode.

§ 8 A. Skolens bestyrelse fastsætter det årlige antal timer, der kan anvendes til de i § 8, stk. 1, nævnte opgaver mv. Til disse opgaver - bortset fra ledelsesmæssige - anvender skolen dog mindst et antal timer, der beregnes som 50 pct. af det ved skoleårets start planlagte timetal for undervisning.

Stk. 2. Hvis den af *Undervisningsministeriets beregnede elevvægt* - der indgår i beregningen af statstilskud til skolen - er under 1,00, nedsættes det antal timer, som skolen efter stk. 1 mindst skal anvende til en procent, der beregnes som 50 multipliceret med denne elevvægt.

§ 8 B. Ekskursioner og lignende (arrangementer uden overnatning) indgår i arbejdstidsopgørelsen med det antal timer, ekskursionen strækker sig over, således at halvdelen medregnes som undervisningstid med tilhørende forberedelsestid og halvdelen som øvrig tid.

En ekskursion kan dog maksimalt udløse 4 undervisningstimer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan fraviges ved lokal aftale, jf. § 19.

§ 8 C. Lejrskole, hyttetur og lignende (arrangementer med overnatning) indgår i arbejdstidsopgørelsen med ½ time før elevernes mødetid til 7 timer efter hjemkomsten.

Lejrskole afregnes med 4 undervisningstimer, 4 forberedelsestimer og 6 øvrige timer pr. døgn.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 kan fraviges ved lokalaftale, jf. § 19.

§ 9. Arbejdsdage på hvilke læreren er fraværende på grund af sygdom eller andet lovligt forfald, indgår i arbejdstidsopgørelsen med den planlagte arbejdstid. Hvis der ikke er planlagt nogen arbejdstid, regnes med 7,4 timer pr. dag.

Stk. 2. Feriedage og søgnehellidage medregnes med 7,4 timer pr. dag.

Stk. 3. Godkendt kombinationsbeskæftigelse indregnes i lærerens arbejdstid i henhold til den konkrete aftale.

Stk. 4. Ved fravær på grund af sygdom eller andet lovligt forfald af mere end 14 dages varighed, medregnes vikartimer tillagt i medfør af § 6, stk. 3, forholdsmæssigt.

Rejsetid mv.

§ 10. Ved tjeneste uden for det faste arbejdssted, medregnes transporttiden til og fra arbejdsstedet som arbejdstid.

Stk. 2. Arbejdsfrie perioder uden for det faste arbejdssted på indtil 2 timer medregnes fuldt ud.

Stk. 3. Såfremt en arbejdsfri periode uden for det faste arbejdssted er af længere varighed end anført i stk. 2, men ikke overstiger 6 timer, medregnes hele perioden med 1/3 af tiden.

Stk. 4. I øvrigt medregnes arbejdsfrie perioder ikke.

§ 11. Rejser, der udføres som en del af tjenesten, medregnes i arbejdstiden, dog højst med 13 timer pr. døgn, medmindre andet aftales lokalt.

Stk. 2. Tjeneste på det fremmede tjenestested medregnes efter de almindelige regler som U-tid eller Ø-tid.

Overarbejde

§ 12. Overarbejde bør så vidt muligt undgås.

Stk. 2. Hvis arbejdets omfang ved normperiodens udløb har oversteget den fastsatte arbejdstid for fuldtidsansatte, jf. § 2, stk. 2, ydes overarbejdsbetaling, der for hver time udgør 1/1924 af vedkommende lærers årsløn (på udbetalingstidspunktet) med et tillæg på 50 %.

Stk. 3. Hvis læreren og ledelsen er enige herom, kan der i stedet ydes frihed af samme varighed som den overskydende tid med tillæg af 50 % i den efterfølgende normperiode. Hvis overarbejdet har et tilstrækkeligt omfang, kan erstatningsfriheden gives som hele fridage af 7,4 timer.

Stk. 4. Det kan aftales mellem læreren og skolens ledelse, at konstaterede overtimer ikke betales ved normperiodens udløb, jf. stk. 2, men i stedet overføres til en timebank med tillæg af 50 pct. men henblik på afspadsring i en senere normperiode.

Stk. 5. Ved en normperiodes begyndelse kan timebanken højst indeholde 200 timer. Det skal mellem læreren og skolens ledelse aftales, hvornår timebanktimerne senest skal afspadsres. I forbindelse med en lærers fratræden skal timebanken opgøres, og evt. overskydende timebanktimer skal udbetales, jf. stk. 2.

Frihedsopsparing ved aften- og nattjeneste

§ 13. For hver fulde 37 timers tjeneste, der efter ordre eller ifølge en tjenesteplan er udført i tidsrummet fra kl. 17.00 til kl. 6.00, ydes der 2

timers frihed. I beregningen indgår tillige tjeneste, der udføres i tiden kl. 14.00 - 17.00 som led i en forud tilrettelagt tjeneste, hvoraf mindst halvdelen ligger efter kl. 17.00.

Stk. 2. Frihedsopsparingen opgøres én gang årligt i tilslutning til årets sidste normopgørelse. Ved aftale mellem læreren og skolen kan der ske løbende afvikling af opsparat frihed.

Stk. 3. Hvis den opsparede frihed ikke er afviklet senest 6 måneder efter opgørelsesperiodens udløb, ydes betaling med satsen for overarbejdsbetaling på udbetalingstidspunktet, jf. § 12, stk. 2.

Arbejdstidsbestemte tillæg

§ 14. Natpenge, godtgørelse for tjeneste på lørdage, søn- og helligdage, mandage, grundlovsdag og juleaftensdag, samt godtgørelse for delt tjeneste og indgreb i på forhånd fastlagte fridage, ydes efter de for statens tjenestemænd gældende regler.

§ 15. For hver time læreren underviser ud over den i § 6, stk. 2, nævnte grænse for ugentlig undervisning ydes en godtgørelse. Godtgørelse ydes dog ikke, hvis overskridelsen sker i enkeltstående uger, som følge af særlig tilrettelagt undervisning.

Stk. 2. Hvis varslet for omlægning af tjenesten, jf. § 4, stk. 5, ikke overholdes, ydes for hver af de omlagte timer en godtgørelse.

Stk. 3. Godtgørelse efter stk. 1 og 2 svarer til godtgørelsen for arbejde på lørdage og ydes for hver påbegyndt halve time.

§ 16. Én gang årligt, i tilknytning til årets sidste normopgørelse, opgøres omfanget af undervisningstimer for det afviklede undervisningsår.

Stk. 2. For hver time, hvormed det i § 6, stk. 1, nævnte årlige maksimum for undervisning er overskredet, ydes en godtgørelse, der svarer til 2 gange

godtgørelsen for tjeneste på søn- og helligdage. Godtgørelsen ydes for hver påbegyndte halve time.

Kostinspektion

§ 17. Ved dagtjeneste mellem kl. 7.00 og kl. 23.00 medregnes den tid, hvor læreren har kostinspektion fuldt ud som arbejdstimer.

Stk. 2. Ved nattjeneste mellem kl. 23.00 og kl. 7.00 medregnes den tid, hvor læreren har inspektion, med 1/3 af arbejdstimetallet, når læreren kan opholde sig i sit eget hjem, og med 3/4, når læreren har pligt til at tage natophold i vagtværelse på skolen.

Stk. 3. Arbejdet med kostinspektion kan for den enkelte lærer højst udgøre halvdelen af det årlige arbejdstimetal for en fuldtidsansat. Afdelingsledere, der er ansat særligt med henblik på varetagelse af arbejdet med kostelever, er ikke omfattet af denne regel.

Stk. 4. Ved tilkald til arbejde af over ½ times varighed i rådighedsperioden indregnes den fulde varighed af afbrydelsen som arbejdstid.

Særlige bestemmelser for lærere med nedsat arbejdstid

§ 18. For lærere med nedsat arbejdstid ydes løn i forhold til den nedsatte arbejdstid og de i § 6, stk. 1, og § 9 nævnte timer nedsættes forholdsmæssigt. Skolens ledelse kan nedsætte det i § 8, stk. 2, nævnte timetal.

Stk. 2. Eventuel merbeskæftigelse af midlertidig karakter godtgøres med frihed af samme varighed eller normal timeløn.

Lokalaftaler

§ 19. Der kan ved lokalaftale indgås aftale om fravigelse fra følgende bestemmelser:

- a) § 4, stk. 1 - 4 vedr. arbejdets tilrettelæggelse.
- b) § 5, stk. 1 og 2. vedr. arbejdets tilrettelæggelse.
- c) § 6, stk. 3 vedr. rådighed til vikararbejde.

- d) § 7, stk. 1, for så vidt angår frikvarterer (pauser). Vedr. forberedelsestid.
- e) § 8, stk. 2 ang. praksis vedr. prøver og stk. 3 A og 3 B vedr. andre opgaver (Ø-tid).
- f) § 8 B, stk. 2 vedr. ekskursioner.
- g) § 8 C, stk. 2 vedr. lejrskoler.
- h) §§ 10, 11, 13, 14 og 15, vedr. rejsetid, frihedsopsparing ved aften- og nattjeneste og arbejdstidsbestemte tillæg, idet der for disse paragraffers vedkommende lokalt i fuldt eller begrænset omfang kan aftales fast tid eller faste tillæg.

Stk. 2. Det kan ved lokalaftale aftales, at særlige hverv og opgaver, jf. § 8, medregnes i arbejdstiden med et gennemsnitligt antal timer pr. uge i normperioden.

Stk. 3. Lokalaftaler indgås mellem skolens ledelse og organisationens lokale repræsentant.

Ikrafttræden og opsigelse.

§ 20. Dette protokollat har virkning fra 1. august 1997 og kan opsiges samtidig med organisationsaftalen. Såfremt organisationsaftalen opsiges betragtes nærværende aftale samtidig som opsagt.

Stk. 2. Samtidig ophæves aftale af 7. juni 1996 om arbejdstid mv. for lærere ansat ved de frie grundskoler.

Stk. 3. Lokalaftaler efter § 19 kan opsiges til ophør med 3 måneders varsel til et skoleårs udløb, medmindre parterne aftaler andre opsigelsesregler.

København, den 13. marts 1998

Lærernes
Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.
Mogens Esmarch

Bilag 1

Klasselærerens arbejdsopgaver

Klasselærerens arbejdsopgaver omfatter blandt andet:

- Varetagelse af personlig rådgivning/vejledning af klassen/den enkelte elev vedrørende
  - * regelmæssig underretning af eleverne og forældrene om skolens syn på elevens udbytte af undervisningen
  - * uddannelses- og erhvervsmuligheder (i samarbejde med skolevejlederen)
  - * sociale opgaver.
- Varetagelse af forældresamarbejdet med klassens forældre som gruppe og med den enkelte elevs forældre.
- Deltagelse i klasseforældremøder i den klasse, hvor den pågældende er klasselærer
- Deltagelse i anden mødevirksomhed som klasselæreren selv tager initiativ til.

Mødevirksomhed planlagt af skole eller forældre indregnes i arbejdstiden som andre opgaver under Ø-tid.

- Varetagelse af arbejdet vedrørende klassen som helhed samt de enkelte elever i forhold til:
  - * skolens ledelse, øvrige lærere og andre personalegrupper på skolen
  - * kommunale myndigheder, f.eks. skolepsykologisk rådgivning og skolesundhedsplejen
  - * fællesarrangementer for hele eller dele af skolen, der ikke er undervisningsrelaterede (dog ikke ekskursioner).

- Implementering og koordinering af arbejdet med henblik på udvikling af skolens egenart og kvalitet i forhold til klassen, til klassens øvrige lærere og i forhold til klassens forældre.

Bilag 2

Uddrag af fremsendelsesbrev til Undervisningsministeriet

Frie Grundskolers Lærerforening har under forhandlingerne vedrørende § 19, stk. 3, tilkendegivet, at man er indstillet på at udøve forhandlingsretten således:

1. Om indgåelse af lokalaftaler

Lokalaftaler indgås efter forhandling mellem skolens bestyrelse og lærernes forhandlingsudvalg. Lærerne afgør selv forhandlingsudvalgets sammensætning, dog er den af skolens organiserede lærere valgte tillidsrepræsentant født medlem af udvalget. Lokalaftalen, der skal være skriftlig, skal underskrives af tillidsrepræsentanten for at have gyldighed.

Såfremt tillidsrepræsentanten ikke ønsker at tiltræde aftalen, kan den begæres fremsendt til godkendelse i Frie Grundskolers Lærerforening, der sammen med skolens forening skal søge en forhandlingsløsning. Kan forlig ikke opnås, træffes afgørelsen af Frie Grundskolers Lærerforening. Afgørelsen skal skriftligt begrundes.

Ved skoler uden valgt tillidsrepræsentant skal aftalen gennem skolens forening fremsendes til Frie Grundskolers Lærerforening. Såfremt Frie Grundskolers Lærerforening ikke umiddelbart kan tiltræde aftalen, skal den behandles efter reglerne i pkt. 2.

2. Om FGL's grundlag for at afvise en indgået lokalaf tale

Der er mellem parterne enighed om, at Frie Grundskolers Lærerforenings ret til at underkende lokalt indgåede aftaler alene kan bero på, at lokalaf talen strider mod gældende bestemmelser eller intentioner i

regelgrundlaget for lærernes tjenestetid og lønfastsættelse. Afvisning skal konkret begrundes med henvisning til regelsættet i hvert enkelt tilfælde.

Danmarks Lærerforening har under forhandlingerne vedrørende § 19, stk. 3, tilkendegivet, at forhandlingsretten vil blive udøvet af den lokale kreds i samarbejde med den enkelte skoles tillidsrepræsentant.

Bilag 3

AFTALE MELLEM FINANSMINISTERIET OG STATSANSATTES KARTEL, STATSTJENESTEMÆNDENES CENTRALORGA- NISATION II, LÆRERNES CENTRALORGANISA- TION SAMT OVERENSKOMSTANSATTES CEN- TRALORGANISATION OM ARBEJDS- TID MV. I FORBINDELSE MED KURSUSDEL- TAGELSE

§ 1. Når en ansat på tjenestestedets foranledning deltager i kursus, beregnes arbejdstiden for den enkelte dag som 7,4 timer, jf. dog § 6, stk. 2.

Stk. 2. Hvis kurset afvikles på dage, hvor den ansatte i forvejen helt eller delvis har udført sin normale tjeneste, beregnes arbejdstiden som den på den pågældende dag faktisk udførte tjeneste med tillæg af 3 timer, dog mindst 7,4 timer i alt.

§ 2. Såfremt kurser afvikles på søn- eller helligdage, ydes der for den pågældende dag et tillæg svarende til 7,5 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg for arbejde på søn- og helligdage.

§ 3. Såfremt kurser helt eller delvis afvikles på lørdage efter kl. 14.00, ydes der for den pågældende dag et tillæg svarende til 3 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg for arbejde på lørdage.

§ 4. Såfremt der ifølge kursusprogram eller lignende er tilrettelagt undervisning eller anden faglig kursusvirksomhed efter kl. 17.00, ydes der for den pågældende dag et tillæg svarende til 2 gange det til enhver tid for tjenestemænd gældende timetillæg (natpenge) for arbejde i tidsrummet kl. 17.00 til 06.00.

§ 5. Såfremt en ansat pålægges at deltage i - herunder foretager ud- eller hjemrejse på tjenesterejsevilkår i forbindelse med - et kursus på en på forhånd fastlagt fridag, ydes erstatning for den mistede fridag efter reglerne i § 16 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd.

§ 6. Hvis en ansat i forbindelse med kursusdeltagelse som ovenfor nævnt foretager ud- eller hjemrejse på almindelige tjenesterejsevilkår på dage, der ikke er fridage, og hvor der i øvrigt ikke afvikles kursusaktivitet, medregnes rejsetiden i arbejdstiden efter de i § 6 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd anførte regler.

Stk. 2. På kursusdage, hvor den ansatte foretager ud- og hjemrejse på samme dag, opgøres rejsetiden og kursustiden efter §§ 6 og 3 i arbejdstidsaftalen for tjenestemænd. Såfremt det samlede timetal herefter overstiger 7,4 timer, ydes der for de overskydende timer oprundet til nærmeste halve time godtgørelse (frihed eller timeløn) for et tilsvarende antal timer.

§ 7. Foranstående bestemmelser kan i den enkelte styrelse suppleres eller fraviges ved aftale mellem vedkommende minister og den/de berørte centralorganisation(er) eller de organisationer, der måtte blive bemyndiget hertil.

Stk. 2. Lokale aftaler, der måtte være indgået forud for denne aftales ikrafttræden, forbliver i kraft, indtil de ændres i overensstemmelse med gældende regler herom.

§ 8. Nærværende aftale har virkning fra udsendelsesdatoen og kan alene opsiges i forbindelse med opsigelse af den for tjenestemænd gældende arbejdstidsaftale af 1. oktober 1990.

Stk. 2. Samtidig ophæves aftale af 27. juni 1988 om arbejdstidsregler mv. i forbindelse med kursusdeltagelse.

København, den 11. marts 1991

Statsansattes Kartel

Ove Hygum / Johan Overgaard

Statstjenestemændenes
Centralorganisation II

Bjørn Wikkelsøe Jensen

Lærernes Centralorganisation

Martin Rømer

Overenskomstansattes
Centralorganisation

Finn Busse Jensen

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.

Eva Hoff Sonne

Protokollat til organisationsaftale for ledere, lærere og børnehaveklasseledere ved frie grundskoler

OM ARBEJDSTID MV. FOR LEDERE ANSAT VED DE FRIE GRUNDSKOLER

Område

§ 1. Protokollatet omfatter skoleledere, viceskoleinspektører og afdelingsledere ansat ved de frie grundskoler og de private gymnasiers grundskoleafdelinger.

Stk. 2. Protokollatet omfatter ikke viceskoleinspektører og afdelingsledere, der på grund af undervisningsomfanget er omfattet af aftalen om arbejdstid mv. for lærere ansat ved de frie grundskoler, og den omfatter ikke afdelingsledere ved kostafdelinger ved frie grundskoler og ved kostafdelinger ved grundskoleafdelinger ved private gymnasier.

Arbejdstid mv.

§ 2. Reglerne om statens tjenestemænd uden højeste arbejdstid, herunder reglerne om godtgørelse for merarbejde til tjenestemænd uden højeste tjenestetid finder anvendelse for ledere m.fl. omfattet af nærværende aftale.

§ 3. Ledere m.fl., der er omfattet af nærværende aftale, skal være kvalificerede til at undervise inden for undervisningsområdet og har ret til at undervise.

Ikrafttræden mv.

§ 4. Protokollatet har virkning fra 1. august 1997 og kan opsiges samtidigt med organisationsaftalen. Opsiges organisationsaftalen betragtes nærværende protokollat samtidigt som opsagt.

Stk. 2. Fra samme tidspunkt ophæves aftale af 7. juni 1996.

København, den 13. marts 1998

Lærernes
Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Finansministeriet
P.M.V.
E.B.
Mogens Esmarch

RAMMEAFTALE OM FORSØG MED ARBEJDS TID FOR LÆRERE PÅ FRIE GRUNDSKOLER, EFTERSKOLER SAMT HUSHOLDNINGS- OG HÅNDARBEJDSKOLER

1. Med det formål at give skolernes ledelse og lærere ændrede muligheder for en fleksibel arbejdstidstilrettelæggelse, der løbende kan tilpasses den enkelte skoles målsætninger og pædagogiske prioriteringer, herunder organisering af undervisningen og valg af undervisningsformer, kan der ved lokalaftale etableres en forsøgsordning, hvor lærernes arbejdstid tilrettelægges og opgøres på andre måder end de i arbejdstidsaftalen beskrevne.
2. Der kan kun indgås lokalaftaler, der er ressourceneutrale.
3. Det skal fremgå af lokalaftalen, hvorledes lærernes arbejdstidsnorm opgøres. Det skal på et hvilket som helst tidspunkt i normperioden være muligt at opgøre den enkelte lærers arbejdstid. Lokalaftaler om forsøg kan højst indgås for ét år ad gangen. Ingen af parterne kan ensidigt udtræde af en lokalaftale før forsøgsperiodens udløb.
4. Det skal fremgå af lokalaftalen, hvilke bestemmelser i arbejdstidsaftalen der fraviges ved lokalaftalen.
5. Bestemmelserne i arbejdstidsaftalen om årlig arbejdstid og overarbejde kan ikke fraviges ved lokalaftale om forsøg med arbejdstiden.
6. Lokalaftale indgås mellem tillidsrepræsentanten og skolens bestyrelse. På skoler, hvor der ikke er tillidsrepræsentant, indgås aftalen mellem den pågældende lærerforening og skolens bestyrelse. Ved de private gymnasier indgås aftalen med Danmarks Lærerforenings lokale kreds.

7. Lokalaftaler skal indsendes til Undervisningsministeriet og den forhandlingsberettigede organisation, senest 2 måneder før forsøget begynder.

8. Såfremt Undervisningsministeriet eller organisationen ikke agter at godkende en lokalaf tale, skal dette skriftligt meddeles den anden part senest 3 uger (juli måned fraregnet) efter modtagelsen af aftalen med kopi til skolen og Finansministeriet. Afslag på godkendelse skal begrundes.

Den part, der modtager meddelelse om, at den anden part ikke agter at godkende en lokalaf tale, kan inden for en frist på 14 dage efter modtagelsen af ovennævnte meddelelse kræve sagen forhandlet mellem parterne.

Afslag på godkendelse er endeligt, såfremt der ikke er krævet forhandling inden for den ovenfor omtalte frist på 14 dage, eller der ikke ved forhandling opnås enighed mellem parterne.

9. Skoler, der har indgået en lokalaf tale om forsøg med arbejdstiden, forpligter sig til at fremsende en kort skriftlig evaluering af forsøget til Undervisningsministeriet og organisationen senest 1 måned efter forsøgets afslutning.

10. Rammeaftalen har virkning fra den 1. august 1997 til den 31. marts 2001. Lokalaftaler kan løbe til den 31. juli 2001. Rammeaftalen drøftes af parterne ved overenskomstforhandlingerne i 1999.

København, den 13. marts 1998

Lærernes
Centralorganisation

Anni Herfort Andersen

Finansministeriet

P.M.V

E.B.

Mogens Esmarch

Cirkulære af ** 1997

Fmst. nr.

Henvendelse om dette cirkulære rettes til
Finansministeriet, 11. kontor

Adresse:

Christiansborg Slotsplads 1

DK-1218 København K

Telefon 33 92 33 33

Telefax 33 32 80 30

J.nr. 97-3211/075-~~08~~ 25

PKAT

Yderligere eksemplarer af cirkulæret kan købes
ved henvendelse til Schultz Information,
tlf. 43 63 23 00.

Pris kr.

Cirkulære om

**Protokollater mv. om arbejdstid for
ledere og lærere ansat ved de frie
grundskoler**

1997

Cirkulære af: 13.marts 1998

Fmst nummer **039 - 98**

Henvendelse om dette cirkulære rettes til:

Finansministeriet, 11. Kontor

Christiansborg Slotsplads 1 DK-1218 København K. Telefon 33 92
33 33 Telefax 33 32 80 30

Journalnr 97-3211/075-25

PKAT nr

Yderligere eksemplarer af cirkulæret kan købes ved henvendelse Pris **kr 10,00**
til Schultz Information, telefon 43 63 23 00